

Förslag till rådets direktiv om miniminormer för när medborgare i tredje land och statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning

(2002/C 51 E/17)

KOM(2001) 510 slutlig — 2001/0207(CNS)

(Framlagt av kommissionen den 30 oktober 2001)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskaperna, särskilt artikel 63.1 c, 63.2 a och 63.3 a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande, och

av följande skäl:

- (1) En gemensam asylpolitik, som omfattar ett gemensamt europeiskt asylsystem, utgör en integrerande del av Europeiska unionens mål att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för personer som tvingade av omständigheterna söker skydd inom Europeiska gemenskapen på laglig väg.
- (2) Europeiska rådet enades vid sitt särskilda möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 om att arbeta för att ett gemensamt europeiskt asylsystem skapas, grundat på en fullständig och allomfattande tillämpning av Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967, och på så sätt garantera att ingen skickas tillbaka för att bli utsatt för förföljelse, det vill säga att principen om "non-refoulement" upprätthålls.
- (3) Genèvekonventionen och dess protokoll utgör grundstenen i det folkrättsliga systemet för skydd av flyktingar.
- (4) I slutsatserna från Tammerfors anges att ett gemensamt europeiskt asylsystem på kort sikt bör omfatta en tillnärmning av reglerna för erkännande och innebörd av flyktingstatus.
- (5) I slutsatserna förtydligas att bestämmelserna om flyktingstatus även bör kompletteras med åtgärder för andra former av skydd som erbjuder en lämplig status för den som behöver ett sådant skydd.

(6) Huvudsyftet med detta direktiv är att garantera en miniminivå av skydd i alla medlemsstater för personer som har ett verkligt skyddsbehov, därför att de inte rimligen kan räkna med att få skydd i sitt ursprungs- eller hemvistland.

(7) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten och de asylsökandes och deras medföljande familjemedlemmars rätt att söka asyl, och att de skyddas i händelse av flyttning, utvisning eller utlämning, samt till att främja tillämpningen av artikel 18 och artikel 19 i denna stadga.

(8) Detta direktiv bör genomföras utan att det påverkar tillämpningen av medlemsstaternas befintliga skyldigheter enligt folkrätten.

(9) Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av protokollet om asyl för medborgare i Europeiska unionens medlemsstater, som bifogas Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

(10) Erkännandet av flyktingstatus skall endast ses som en fastställelse av redan existerande rättigheter.

(11) The Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status (flyktinghandboken), som utarbetats av FN:s flyktingkommisariat, ger medlemsstaterna värdefull vägledning när det gäller att fastställa flyktingstatus enligt artikel 1 i Genèvekonventionen.

(12) Det bör fastställas miniminormer för definitionen och innebörden av flyktingstatus för att vägleda medlemsstaternas behöriga myndigheter vid tillämpningen av Genèvekonventionen.

(13) Det är nödvändigt att se till att tillämpningen av kriterierna för när asylsökande skall betraktas som flyktingar i den mening som avses i artikel 1 i Genèvekonventionen är enhetlig.

(14) Det är särskilt nödvändigt att införa en gemensam uppfattning av följande begrepp: skyddsbehov på plats (sur place), upphov till skada och källor till skydd, internt skydd och förföljelse, inklusive orsakerna till förföljelse.

- (15) Det är särskilt nödvändigt att införa ett gemensamt begrepp för förföljelsegrunden "tillhörighet till viss samhällsgrupp", som bör tolkas så att det innefattar både grupper som kan definieras utifrån vissa grundläggande egenskaper, till exempel kön och sexuell läggning, och grupper, t.ex. fackföreningar som består av personer som har en gemensam bakgrund eller egenskap som är så grundläggande för personernas identitet eller samvete, att de inte bör tvingas avstå från deltagande.
- (16) När underåriga ansöker om internationellt skydd är det särskilt viktigt att medlemsstaterna vid sin prövning beaktar typer av förföljelse som är specifika för barn, till exempel rekrytering av barn som soldater, smuggling av barn för sexindustrins räkning och tvångsarbete.
- (17) Det bör även fastställas miniminormer för definitionen och innebörden av subsidiär skyddsstatus. Ordningen för subsidiärt skydd bör fungera som ett komplement till den ordning för skydd av flyktingar som finns i Genèvekonventionen.
- (18) Det är nödvändigt att införa kriterier för att fastställa vilka av dem som ansöker om internationellt skydd som är berättigade till subsidiär skyddsstatus. Kriterierna bör hämtas från de internationella förpliktelserna enligt instrumenten för mänskliga rättigheter och från medlemsstaternas praxis.
- (19) Tillnärmningen av reglerna om erkännande och innebörd av flyktingstatus och subsidiärt skydd bör bidra till att begränsa de asylsökandes benägenhet att flytta mellan medlemsstaterna enbart på grund av skillnader i de villkor som erbjuds.
- (20) Detta direktiv bör inte påverka sådana villkor som gör att medlemsstaterna, enligt sin inhemska lagstiftning, kan tillåta personer att resa in på eller stanna kvar inom sina territorier om deras säkerhet skulle vara i fara om de återlämnades till hemlandet på grund av förhållanden som inte omfattas av detta direktiv.
- (21) Det ligger i miniminormernas natur att medlemsstaterna får införa eller behålla förmånligare bestämmelser för tredjelandsmedborgare och statslösa personer som söker internationellt skydd i en medlemsstat, om en sådan ansökan anses bygga på förutsättningen att personen i fråga antingen är flykting i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen, eller en person som av andra skäl behöver internationellt skydd.
- (22) Vad gäller målsättningar och innehåll syftar detta direktiv, i överensstämmelse med artikel 2 och artikel 3.2 i EGFördraget, till att undanröja ojämlikhet och främja jämlikhet mellan kvinnor och män.
- (23) Medlemsstaterna bör i första hand ta hänsyn till "barnens bästa" när de genomför detta direktiv.
- (24) Genomförandet av detta direktiv bör utvärderas regelbundet.

- (25) Eftersom målen för den planerade åtgärden, nämligen att fastställa miniminormer för medlemsstaternas beviljande av internationellt skydd till tredjelandsmedborgare och statslösa personer inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen som anges i samma artikel går direktivet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att införa miniminormer för när medborgare i tredje land och statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt för dessa personers rättsliga ställning.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *internationellt skydd*: flyktingstatus och subsidiär skyddsstatus.
- b) *Genèvekonventionen*: Konventionen om flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967.
- c) *flykting*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som uppfyller kraven i artikel 1.A i Genèvekonventionen som avses i kapitel II och III i detta direktiv.
- d) *flyktingstatus*: den rättsliga ställning en medlemsstat beviljar en person som är flykting och som beviljas rätt till inresa och vistelse som sådan i den medlemsstaten.
- e) *person som uppfyller kraven för subsidiärt skydd*: en person som inte uppfyller kraven för flyktingstatus, men som av andra skäl uppfyller reglerna om internationellt skydd i kapitel II och IV i detta direktiv.
- f) *subsidiär skyddsstatus*: den rättsliga ställning som en medlemsstat beviljar en tredjelandsmedborgare eller statslös person som uppfyller kraven för subsidiärt skydd och som sådan beviljas rätt till inresa och vistelse i den medlemsstaten.

- g) *ansökan om internationellt skydd*: en ansökan från en tredjelandsmedborgare eller statslös person om skydd av en medlemsstat som kan antas ha lämnats in på den grunden att sökanden är en flykting eller en person som uppfyller kraven för subsidiärt skydd. En ansökan om internationellt skydd presumeras vara en asylansökan, om inte en tredjelandsmedborgare eller statslös person uttryckligen begär en annan typ av skydd som kan omfattas av en separat ansökan.
- h) *asylansökan*: en ansökan från en tredjelandsmedborgare eller statslös person om internationellt skydd av en medlemsstat som kan antas ha lämnats in på den grunden att sökanden är en flykting i den mening som avses i artikel 1.A i Genèvekonventionen.
- i) *ansökan om subsidiärt skydd*: en ansökan från en tredjelandsmedborgare eller statslös person om internationellt skydd av en medlemsstat som inte kan antas ha lämnats in på den grunden att sökanden är en flykting i den mening som avses i artikel 1.A i Genèvekonventionen, eller som har lämnats in efter avslag på en sådan ansökan, men som kan antas ha lämnats in på den grunden att sökanden är en person som uppfyller kraven för subsidiärt skydd.
- j) *familjemedlemmar*:
- i) make eller maka till sökanden eller hans eller hennes ogifta partner i ett stabilt förhållande, om ogifta par jämställs med gifta par i den berörda medlemsstats lagstiftning och praxis,
 - ii) barn till sådana par som avses i i) eller till den sökande, på villkor att de är ogifta och beroende av honom eller henne för sin försörjning, men utan hänsyn till om de fötts inom eller utom äktenskapet eller adopterats,
 - iii) andra nära släktingar som levde tillsammans som en del av familjen vid tidpunkten för avfärden från ursprungslandet, och som då var helt eller delvis beroende av den sökande för sin försörjning.
- k) *medföljande familjemedlemmar*: familjemedlemmar till den sökande som befinner sig i samma medlemsstat som denne när asylansökan lämnas in.
- l) *underåriga utan medföljande vuxen*: tredjelandsmedborgare och statslösa personer under arton år som kommer till en medlemsstats territorium utan att vara i sällskap med en vuxen som enligt lag eller sedvana ansvarar för dem, så länge de i praktiken inte tas om hand av en sådan person; begreppet omfattar också underåriga som ställts ensamma efter det att de rest in på en medlemsstats territorium.
- m) *uppehållstillstånd*: varje tillstånd som utfärdats av myndigheterna i en medlemsstat i enlighet med dennas lagstiftning och som ger en medborgare i tredje land eller statslös person rätt att bosätta sig på dess territorium.

- n) *ursprungsland*: det land där en person är medborgare eller tidigare hade sitt hemvist.

Artikel 3

Räckvidd

Detta direktiv skall tillämpas på alla tredjelandsmedborgare och statslösa personer som ansöker om internationellt skydd vid medlemsstaternas gränser eller inom deras territorier, inklusive deras medföljande familjemedlemmar och på alla personer som redan får sådant skydd.

Artikel 4

Förmånligare bestämmelser

Medlemsstaterna får införa eller behålla förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som skall betraktas som flykting eller person som behöver subsidiärt skydd och för att fastställa innebörden av internationellt skydd, förutsatt att de är förenliga med detta direktiv.

KAPITEL II

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR INTERNATIONELLT SKYDD

Avsnitt 1

Internationellt skydd

Artikel 5

Det internationella skyddets beståndsdelar

1. Flyktingstatus skall beviljas tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och är oförmögen eller, på grund av sådan fruktan, ovillig att begagna sig av det landets skydd, och statslösa personer som befinner sig utanför det land där de tidigare hade sitt hemvist och är oförmögna eller, på grund av sådan fruktan, ovilliga att återvända dit.
2. Utan att det påverkar befintliga konstitutionella skyldigheter, skall subsidiärt skydd beviljas varje tredjelandsmedborgare eller statslös som inte uppfyller kraven för flyktingstatus enligt kriterierna i kapitel III i detta direktiv, eller vars ansökan uttryckligen gjordes på grunder som inte omfattade Genèvekonventionen, och som med anledning av en välgrundad fruktan för sådan allvarlig och oberättigad skada som beskrivs i artikel 15, har tvingats fly ifrån eller stanna utanför sitt ursprungsland och är oförmögen eller, på grund av sådan fruktan, ovillig att begagna sig av det landets skydd.
3. Den sökandes fruktan för att utsättas för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada i ursprungslandet skall prövas i enlighet med avsnitt 2.

Artikel 6

Utsträckning av det internationella skyddet till att omfatta medföljande familjemedlemmar

1. Medlemsstaterna skall se till att medföljande familjemedlemmar har rätt till samma rättsliga ställning som den som ansöker om internationellt skydd.
2. Bestämmelsen i punkt 1 skall inte vara tillämplig om den medföljande familjemedlemmen undantas från flyktingstatus och subsidiär skyddsstatus enligt kapitel III och IV.

Avsnitt 2

Bedömning av den sökandes fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada

Artikel 7

Prövning av ansökningar om internationellt skydd

Vid prövning av den sökandes fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada, skall medlemsstaterna åtminstone beakta följande omständigheter:

- a) Alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid tidpunkten för beslutet om ansökan.
- b) Huruvida den sökandes fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada i ursprungslandet är objektivt fastställd, i så måtto att det finns starka skäl som tyder på att den sökande kommer att förföljas eller utsättas för allvarlig skada om han eller hon återvänder till ursprungslandet.
- c) Huruvida den sökande redan har varit utsatt för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada, eller för direkta hot om förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada, och detta är en stark indikation på att det finns en möjlig risk för ytterligare förföljelse eller skada i framtiden.
- d) Den sökandes personliga ställning och förhållanden, inklusive faktorer som bakgrund, kön, hälsa och funktionshinder, för att kunna bedöma omfattningen av förföljelsen eller skadan. Om formen av förföljelse är köns- eller barnspecifik, skall det beaktas att förföljelse, enligt Genèvekonventionen, kan ta sig uttryck i sexuellt våld eller andra köns specifika yttringar.
- e) Huruvida det finns tillförlitliga uppgifter om att gällande lagar eller förordningar i ursprungslandet tillämpas så att det tillåts eller tolereras att den sökande förföljs eller åsamkas annan allvarlig och oberättigad skada.

Artikel 8

Behov av internationellt skydd som uppstår på plats (sur place)

1. En välgrundad fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada kan grunda sig på händelser som har ägt rum efter det att den sökande lämnade sitt ursprungsland.
2. En välgrundad fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada kan grunda sig på verksamhet som den sökande engagerat sig i sedan han eller hon lämnade sitt ursprungsland, utom om det kan fastställas att verksamheten hade som enda syfte att skapa de nödvändiga förutsättningarna för att lämna in en ansökan om internationellt skydd. Detta skall inte anses vara fallet om den verksamhet som åberopas är ett uttryck för och en fortsättning på åsikter som den sökande hade i ursprungslandet, och denna verksamhet hänför sig till grunderna för erkännande av behovet av internationellt skydd.

Artikel 9

Upphov till skada och källor till skydd

1. Medlemsstaterna skall anse att fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada är välgrundad, oavsett om hotet om förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada härrör från
 - a) staten,
 - b) partier eller organisationer som kontrollerar staten,
 - c) grupper som inte företräder staten, om staten är oförmögen eller ovillig att tillhandahålla effektivt skydd.
2. Vid bedömningen av om det finns ett effektivt skydd i fall där hotet om förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada härrör från grupper som inte företräder staten, skall medlemsstaterna beakta om staten i vidtar skäliga åtgärder för att förebygga att förföljelse eller skada åsamkas, och huruvida den sökande har skälig tillgång till sådant skydd. Det skall finnas ett nationellt skyddssystem och möjligheter till avslöjande, åtal och bestraffning av handlingar som utgör förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada. Om staten kan tillhandahålla ett effektivt skydd, skall fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada inte anses välgrundad och medlemsstaterna skall i dessa fall inte godta att det finns ett behov av skydd.
3. Enligt detta direktiv kan statligt skydd också lämnas av internationella organisationer och stabila statsliknande myndigheter som kontrollerar ett klart avgränsat territorium av betydande storlek och stabilitet, och som är kapabla och villiga att genomdriva rättigheter och skydda en individ från skada på samma sätt som en internationellt erkänd stat.

Artikel 10

Internt skydd

1. När medlemsstaterna väl har konstaterat att fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada är välgrundad, får de pröva huruvida denna fruktan är klart begränsad till en viss del av ursprungslandets territorium och i så fall, huruvida den sökande rimligen kan återsändas till en annan del av landet, där det inte skulle finnas någon välgrundad fruktan för förföljelse eller annan allvarlig och oberättigad skada.

Vid denna prövning skall det råda en stark presumtion mot att finna internt skydd som ett möjligt alternativ till internationellt skydd, om förföljaren är, eller är lierad med landets regering.

2. Vid prövning av om en sökande skäligen kan återsändas till en annan del av landet i enlighet med punkt 1, skall medlemsstaterna beakta de säkerhetsförhållanden och den politiska och sociala situation som råder i den delen av landet, inklusive respekten för mänskliga rättigheter, och till den sökandes personliga förhållanden, inklusive ålder, kön, hälsa och familjesituation samt etniska, kulturella och sociala band.

KAPITEL III

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FLYKTINGSTATUS

Artikel 11

Förföljelsens natur

1. Vid bestämmandet av huruvida en välgrundad fruktan för förföljelse har konstaterats objektivt, skall begreppet förföljelse som ett minimum anses omfatta följande situationer:

- a) Att på grundval av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp åsamka allvarlig och oberättigad skada eller diskriminering, som till sin natur eller för att den upprepas är tillräckligt allvarlig för att utgöra en betydande risk för den sökandes liv, frihet eller säkerhet eller för att hindra den sökande från att leva i sitt ursprungsland.
- b) Rättsliga, administrativa, polisiära och/eller judiciella åtgärder, om dessa utformas eller genomförs på ett diskriminerande sätt på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp och utgör en betydande risk för den sökandes liv, frihet eller säkerhet eller hindrar den sökande från att leva i sitt ursprungsland.
- c) Åtal eller bestraffning för brott om, på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp,
 - i) den sökande antingen nekas möjlighet att få sin sak omprövad eller får oproportionell eller diskriminerande bestraffning,

- ii) den sökande riskerar att åtalas eller straffas för ett visst brott som innebär kriminalisering av en grundläggande rättighet.

- d) Åtal eller bestraffning på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp för vägran att uppfylla ett allmänt krav på värnplikt

- i) om villkoren i punkt c) i) är tillämpliga,

- ii) i situationer av krig eller konflikt, om personen i fråga kan visa att militärtjänsten kommer att kräva hans eller hennes deltagande i militär verksamhet som är oförenlig med den sökandes djupt kända moraliska, religiösa eller politiska övertygelse, eller andra giltiga samvetsskäl.

2. Följande principer skall, som ett minimum, ligga till grund för fastställandet av huruvida en välgrundad fruktan för förföljelse bör leda till att en sökande erkänns som flykting:

- a) Det är irrelevant huruvida förföljelsen härrör från staten, partier eller organisationer som kontrollerar staten, eller grupper som inte företräder staten, om staten saknar förmåga eller vilja att tillhandahålla ett effektivt skydd.

- b) Det är irrelevant huruvida den sökande faktiskt har de särdrag i fråga om ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning som är skälet till förföljelsen, om ett sådant särdrag tillskrivs honom eller henne av den som står för förföljelsen.

- c) Det är irrelevant huruvida den sökande kommer från ett land där många eller alla personer riskerar allmänt förtryck eller våld.

Artikel 12

Skäl till förföljelsen

Vid fastställandet av huruvida en välgrundad fruktan för förföljelse grundar sig på skäl som har att göra med ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp, skall som ett minimum följande faktorer beaktas:

- a) Begreppet ras skall innefatta färg, härkomst eller tillhörighet till en viss etnisk grupp.

- b) Begreppet religion skall innefatta teistiska, icke-teistiska och ateistiska trosuppfattningar, deltagande i, eller avstående från deltagande i, formella privata eller offentliga gudstjänster, enskilt eller tillsammans med andra, samt andra religiösa handlingar eller åsiktsyttringar, eller former av personligt eller gemensamt handlande grundat på eller påbjudet genom någon trosriktning.

- c) Begreppet nationalitet skall inte bara omfatta medborgarskap, utan även tillhörighet till en grupp som definieras genom dess kulturella, etniska eller språkliga identitet, gemensamma geografiska ursprung eller politiska bakgrund eller dess förbindelser med befolkningen i en annan stat.
- d) Begreppet samhällsgrupp skall innefatta grupper som kan definieras utifrån vissa grundläggande egenskaper, till exempel sexuell läggning, ålder eller kön, och grupper av personer som har en gemensam bakgrund eller egenskap som är så grundläggande för personernas identitet eller samvete att de inte skall tvingas avstå från deltagande. Begreppet skall även innefatta grupper av individer som ur rättslig synvinkel behandlas som "mindervärdiga".
- e) Begreppet politisk åskådning skall inbegripa när någon omfattar eller uppfattas omfatta en åsikt i en fråga som rör staten eller regeringen och dess politik, oavsett om han eller hon har handlat i linje med denna åsikt eller inte.

Artikel 13

Flyktingstatusens upphörande

1. Medlemsstaterna skall upprätthålla flyktingstatus till dess och såvida inte flyktingen
- frivilligt åter begagnar sig av skydd i det land där han eller hon är medborgare, eller
 - efter att ha förlorat sitt medborgarskap, frivilligt har återförvärvat detta, eller
 - har förvärvat en ny nationalitet, och åtnjuter skydd i det land där han eller hon är ny medborgare, eller
 - frivilligt har återvänt för att bosätta sig i det land som vederbörande lämnade eller stannade utanför på grund av fruktan för förföljelse, eller
 - på grund av att de förhållanden som varit för handen när vederbörande erkändes som flykting har upphört, inte längre kan fortsätta att vägra att begagna sig av skyddet i det land där han eller hon är medborgare.
 - på grund av att de förhållanden som varit för handen när han eller hon erkändes som flykting har upphört, kan återvända till det land där han eller hon tidigare var bosatt som statslös.

I de fall som avses i a-f får uppehållstillståndet återkallas.

Vid tillämpningen av e skall medlemsstaterna beakta huruvida förhållandena har ändrats så grundläggande och varaktigt att flyktingen inte längre har en välgrundad fruktan för förföljelse.

- Den medlemsstat som har beviljat flyktingstatus bär bevisbördan när det gäller att fastställa om en individs behov av internationellt skydd har upphört av något av de skäl som anges i punkt 1.

Artikel 14

Undantag från möjlighet att få och inneha flyktingstatus

- Medlemsstaterna skall från flyktingsstatus undanta sökande
 - som för närvarande får skydd eller bistånd från andra organ eller kontor inom Förenta nationerna än FN:s flyktingkommisariat,
 - som av de behöriga myndigheterna i bosättningslandet tillerkänns samma rättigheter och skyldigheter som följer med medborgarskap i det landet,
 - om det finns starka skäl för att anta att sökanden
 - har förövat brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, sådana dessa brott definieras i de internationella överenskommelser, som tillkommit för att meddela bestämmelser om sådana brott, eller
 - har förövat ett grovt icke-politiskt brott utanför tillflyktslandet, innan vederbörande fick tillträde till det landet som flykting, eller
 - har gjort sig skyldig till gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser.

- Grunderna för undantag från flyktingstatus får bara baseras på den berörda personens individuella och medvetna uppträdande.

- Medlemsstaterna skall se till att personer som undantagits på detta sätt har rätt att föra talan inför domstol mot ett beslut att undanta dem från internationellt skydd.

- Tillämpningen av undantag får inte i något avseende påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt folkrätten.

KAPITEL IV

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SUBSIDIÄR SKYDDSSTATUS

Artikel 15

Grunderna för subsidiärt skydd

I enlighet med artikel 5.2 skall medlemsstaterna bevilja subsidiär skyddsstatus till personer som söker internationellt skydd och som befinner sig utanför sina ursprungsländer och inte kan återvända dit med anledning av en välgrundad fruktan för att utsättas för följande former av allvarlig och oberättigad skada:

- a) Tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.
- b) Brott mot en mänsklig rättighet som är tillräckligt allvarligt för att medlemsstatens förpliktelser enligt folkrätten skall träda in.
- c) Ett hot mot personens liv, säkerhet eller frihet till följd av urskillningslöst våld i situationer av väpnad konflikt, eller som ett resultat av systematiska eller utbredda överträdelser av mänskliga rättigheter.

Artikel 16

Upphörande av subsidiär skyddsstatus

1. Medlemsstaterna skall se till att subsidiär skyddsstatus upprätthålls till dess att de behöriga myndigheterna har fastställt att ett sådant skydd inte längre behövs; i dessa fall får uppehållstillståndet återkallas.
2. Subsidiär skyddsstatus får återkallas om de förhållanden i ursprungslandet som ledde till att sådan status beviljades enligt artikel 15 inte längre är för handen, eller om förhållandena ändras så grundläggande och varaktigt att behovet av subsidiärt skydd upphör.

Artikel 17

Undantag från subsidiär skyddsstatus

1. Medlemsstaterna skall från subsidiär skyddsstatus undanta sökande om det finns starka skäl för att anta att den sökande
 - a) har förövat brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, sådana dessa brott definieras i de internationella överenskommelser, som tillkommit för att meddela bestämmelser om sådana brott,
 - b) har förövat ett grovt icke-politiskt brott utanför tillflyktslandet, innan vederbörande fick tillträde till det landet som flykting,
 - c) har gjort sig skyldig till gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser.
2. Grunderna för undantag från subsidiär skyddsstatus får bara baseras på den berörda personens individuella och medvetna uppträdande.

3. Medlemsstaterna skall se till att personer som undantagits på detta sätt har rätt att föra talan inför domstol mot ett beslut att undanta dem från internationellt skydd.

4. Tillämpningen av undantag får inte i något avseende påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt folkrätten.

KAPITEL V

INNEBÖRDEN AV FLYKTINGSTATUS OCH SUBSIDIÄR SKYDDSSTATUS

Artikel 18

Innebörden av internationellt skydd

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte påverka de rättigheter som följer av Genèvekonventionen.
2. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas både på flyktingar och personer som uppfyller kraven för subsidiärt skydd, om inte något annat anges. De rättigheter som är förbundna med skyddsstatus får inte vara mindre omfattande än de som tillkommer de sökande under beslutsförandet och skall i lika mån tillkomma familjemedlemmarna till den som fått skydd.

3. Vid genomförandet av bestämmelserna i detta kapitel skall medlemsstaterna beakta situationen för personer med särskilda behov, till exempel underåriga i allmänhet, underåriga utan medföljande vuxen, funktionshindrade, äldre, ensamstående föräldrar med underåriga barn, offer för tortyr eller sexuella övergrepp eller sexuellt utnyttjande samt personer som lider av hälsoproblem av mental eller fysisk karaktär, och havande kvinnor. Medlemsstaterna skall även beakta situationen för ensamstående kvinnor som utsätts för betydande könsdiskriminering i sina ursprungsländer.

Artikel 19

Skydd mot avvisning eller utvisning

Medlemsstaterna skall respektera principen om non-refoulement och inte avvisa eller utvisa personer som har internationellt skydd, om inte en sådan åtgärd står i överensstämmelse med deras internationella förpliktelser.

Artikel 20

Information

Medlemsstaterna skall omedelbart sedan internationellt skydd beviljats personer som erkänts vara i behov av sådant skydd, lämna dem tydlig information på ett språk som de kan förstå om de villkor som är förbundna med respektive skyddssystem.

Artikel 21

Upphållstillstånd

1. Så snart flyktingstatus har beviljats skall medlemsstaterna utfärda ett uppehållstillstånd till flyktingarna och deras medföljande familjemedlemmar som skall gälla i minst fem år och vara automatiskt förnybart.

2. Så snart subsidiär skyddsstatus har beviljats skall medlemsstaterna utfärda ett uppehållstillstånd till personer som har sådan status och deras medföljande familjemedlemmar som skall gälla i minst ett år. Upphållstillståndet skall förnyas automatiskt med intervaller om minst ett år, till dess att de behöriga myndigheterna fastslår att sådant skydd inte längre behövs.

Artikel 22

Ställning som varaktigt bosatt

Trots vad som sägs i artikel 3.2 b i [rådets direktiv . . . /EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares rättsliga ställning] skall medlemsstaterna bevilja personer som har subsidiär skyddsstatus ställning som varaktigt bosatta på samma villkor som gäller för flyktingar enligt det direktivet.

Artikel 23

Resedokument

1. Medlemsstaterna skall utfärda resedokument till personer som de beviljat flyktingsstatus i den form som anges i bilagan till Genèvekonventionen, för resor utanför deras territorier, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver något annat.

2. Medlemsstaterna skall utfärda resedokument till personer som har subsidiär skyddsstatus och som inte kan få ett nationellt pass.

Artikel 24

Tillgång till arbete

1. Medlemsstaterna skall så snart flyktingsstatus har beviljats ge flyktingar rätt att vara anställda eller bedriva verksamhet som egenföretagare på samma villkor som egna medborgare.

2. Medlemsstaterna skall se till att flyktingar erbjuds aktiviteter såsom arbetsmarknadsrelaterad utbildning för vuxna, fortbildning och arbetsplatspraktik på samma villkor som egna medborgare.

3. Medlemsstaterna skall ge personer som har subsidiär skyddsstatus rätt att vara anställda eller bedriva verksamhet som egenföretagare på samma villkor som egna medborgare inom sex månader från det att sådan status beviljades.

4. Medlemsstaterna skall se till att personer som har subsidiär skyddsstatus inom högst ett år efter det att sådan status beviljades har tillträde till aktiviteter såsom arbetsmarknadsrelaterad utbildning för vuxna, fortbildning och arbetsplatspraktik, på samma villkor som egna medborgare.

5. Efter det att tillträde till arbetsmarknaden har beviljats i enlighet med punkterna 1 och 3, skall flyktingar och personer som har subsidiär skyddsstatus ha rätt till samma behandling som medborgare i fråga om lön, tillgång till de sociala trygghetssystemen för anställda eller egenföretagare, eller andra anställningsvillkor.

Artikel 25

Tillträde till utbildning

1. Medlemsstaterna skall ge alla minderåriga som har internationellt skydd tillträde till utbildningssystemet, på samma villkor som egna medborgare.

2. Medlemsstaterna skall ge vuxna som har internationellt skydd tillträde till utbildningssystemet, fortbildning och om skolning, på samma villkor som egna medborgare.

3. Medlemsstaterna skall se till att personer som har internationellt skydd behandlas på samma sätt som egna medborgare när det gäller erkännande av diplom, intyg och andra former av utbildningsbevis som utfärdats av en behörig myndighet.

Artikel 26

Social trygghet

Medlemsstaterna skall se till att personer som har internationellt skydd får nödvändig hjälp i form av social trygghet och försörjningsmedel på samma villkor som medborgare i den medlemsstat som har beviljat skyddet.

Artikel 27

Vård och psykologbehandling

1. Medlemsstaterna skall se till att personer som har internationellt skydd har tillgång till vård och psykologbehandling på samma villkor som medborgare i den medlemsstat som har beviljat skyddet.

2. Medlemsstaterna skall ge lämplig vård och psykologbehandling till personer som har internationellt skydd och som har särskilda behov, till exempel underåriga med eller utan medföljande vuxen eller personer som har utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld.

3. Medlemsstaterna skall se till att barn som varit utsatta för någon form av övergrepp, försummelse, utnyttjande, tortyr eller grym, inhuman och förnedrande behandling eller som har drabbats av väpnade konflikter ges tillgång till rehabilitering. För att underlätta återhämtning och återintegrering skall lämplig psykiatrisk behandling göras tillgänglig och kvalificerad psykosocial rådgivning tillhandahållas när så behövs.

Artikel 28

Underåriga utan medföljande vuxen

1. Medlemsstaterna skall så snabbt som möjligt se till att underåriga utan medföljande vuxen som har internationellt skydd representeras av en förmyndare eller en organisation som ansvarar för underårigas vård och välbefinnande, eller av varje annan form av lämplig representation.
2. Medlemsstaterna skall se till att den underåriges behov tillgodoses på ett korrekt sätt av den förmyndare som utsetts. De behöriga myndigheterna skall göra regelbundna utvärderingar av detta.
3. Medlemsstaterna skall se till att underåriga utan medföljande vuxen placeras
 - a) hos vuxna familjemedlemmar,
 - b) i en fosterfamilj,
 - c) i förläggningar som utformats särskilt för att ta emot underåriga, eller
 - d) i andra typer av inkvartering som är lämpliga för underåriga.
4. Medlemsstaterna skall se till att syskon hålls samman. Flyttningar av underåriga utan medföljande vuxen skall begränsas till ett minimum.
5. Om det är förenligt med barnets bästa skall medlemsstaterna försöka att spåra familjemedlemmar till underåriga utan medföljande vuxen så snabbt som möjligt.
6. Medlemsstaterna skall se till att personer som arbetar med underåriga utan medföljande vuxen får lämplig utbildning om de underårigas behov.

Artikel 29

Tillgång till lämplig logi

Medlemsstaterna skall se till att personer som har internationellt skydd har tillgång till lämplig bostad eller, vid behov, får de medel som behövs för att skaffa bostad.

Artikel 30

Rätt till fri rörlighet inom medlemsstaten

Medlemsstaterna får inte begränsa rätten till fri rörlighet inom deras territorier för personer som har internationellt skydd.

Artikel 31

Tillgång till integrationsfrämjande åtgärder

1. För att underlätta integrationen av flyktingar i samhällslivet skall medlemsstaterna inrätta särskilda stödprogram som

är anpassade till flyktingarnas behov i fråga om till exempel anställning, utbildning, vård och social trygghet.

2. Medlemsstaterna skall ge personer som har subsidiär skyddsstatus tillgång till motsvarande program, senast ett år efter det att denna status beviljades.

Artikel 32

Frivilligt återvändande

Medlemsstaterna skall ge personer som har internationellt skydd och som vill återvända frivilligt till sina ursprungsländer tillgång till program för frivilligt återvändande.

KAPITEL VI

ADMINISTRATIVT SAMARBETE

Artikel 33

Samarbete

Medlemsstaterna skall utse en nationell kontaktpunkt och meddela dennas adress till kommissionen, som i sin tur skall vidarebefordra denna adress till övriga medlemsstater.

Medlemsstaterna skall i samarbete med kommissionen vidta alla nödvändiga åtgärder för att skapa ett direkt samarbete, som även omfattar utbyte av information mellan behöriga myndigheter.

Artikel 34

Personal och resurser

1. Medlemsstaterna skall se till att myndigheter och andra organisationer som ansvarar för att genomföra detta direktiv har fått tillräcklig grundläggande utbildning med hänsyn till både manliga och kvinnliga sökande och deras medföljande familjemedlemmar, samt underåriga, särskilt underåriga utan medföljande vuxen.

2. Medlemsstaterna skall anslå de resurser som behövs med anledning av de nationella bestämmelser som införs för att genomföra detta direktiv.

KAPITEL VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 35

Förbud mot diskriminering

Medlemsstaterna skall tillämpa bestämmelserna i detta direktiv, utan diskriminering på grund av kön, ras, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp, hälsa, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska egenskaper, språk, religion eller övertygelse, politiska eller andra åsikter, tillhörighet till en nationell minoritet, förmögenhetsförhållanden, födelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

*Artikel 36***Rapporter**

Senast den 30 april 2006 skall kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv i medlemsstaterna och vid behov föreslå eventuella ändringar. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna all information som behövs för att utarbeta rapporten. Efter det att rapporten överlämnats, skall kommissionen minst en gång vart femte år rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv i medlemsstaterna.

*Artikel 37***Införlivande**

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 30 april 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelserna i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 38***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

*Artikel 39***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.
